

खांडसरी साखर उत्पादन करणाऱ्या प्रकल्पांना ऊस
पुरविणाऱ्या शेतकऱ्यांना FRP प्रमाणे दर अदा करण्यासाठी
सॉफ्ट लोन योजना-
दीर्घ मुदतीचे कर्जावर व्याज अनुदान देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : ससाका-२०१५/प्र.क्र.२७/३-स
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : २९ मार्च, २०१६.

वाचा: १) सामान्य प्रशासन विभाग परिपत्रक क्रमांक:मुसका-२०१५/ई-१५७११०/का-१,
दि. २५.०८.२०१५.
२) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग क्रमांक:ससाका-२०१५/प्रक्र.२२६अ/
३-स, दिनांक ०५.०९.२०१५.

प्रस्तावना :-

राज्यामध्ये एकूण १० खांडसरी उत्पादन प्रकल्प कार्यान्वित आहेत. खांडसरी प्रकल्पास महाराष्ट्र
खांडसरी उत्पादन परवाना आदेश १९७९ नुसार खांडसरी उत्पादन परवाना देण्यात येतो. राज्यात १० पैकी ७
खांडसरी प्रकल्पांनी २०१४-१५ हंगामात एकूण ४७६.३६ लाख मे.टन ऊस गाळप केलेले आहे.

आंतराष्ट्रीय बाजारात साखरेच्या दरात झालेली घसरण व देशांतर्गत साखरेचे विक्रमी उत्पादन यामुळे
साखरेला उठाव नसल्याने चालू हंगामात खांडसरी प्रकल्पांसमोर आर्थिक अडचण वाढली आहे. खांडसरी
साखरेच्या दरात झालेल्या घसरणीमुळे खांडसरी प्रकल्पांवर बँकांकडून मालतारण खात्यावर कमी उचल
मिळत असल्याने एफ.आर.पी. प्रमाणे ऊस किंमत अदा करणे अशक्य झाले आहे.

खांडसरी उद्योगाला ऊस नियंत्रण आदेश १९६६ नुसार एफ.आर.पी. देणे बंधनकारक नाही, परंतु
उद्योगास स्पर्धेत टिकण्यासाठी साखर कारखान्यांचे बरोबरीने खांडसरी उद्योगासही ऊस दर द्यावा लागतो.
साखर कारखान्यांप्रमाणेच खांडसरी उद्योगासही एफ.आर.पी. प्रमाणे ऊस किंमत अदा करणे अशक्य झालेले
आहे. सबब, साखर कारखान्यांप्रमाणे एफआरपीची सॉफ्ट लोन योजना लागू करण्याबाबत वारंवार पाठपुरावा
करण्यात येत आहे. त्यानुषंगाने खांडसरी कारखान्यास ऊस पुरविणाऱ्या शेतकऱ्यांना एफआरपीची रक्कम
अदा करण्यासाठी सॉफ्ट लोनवर व्याज अनुदान राज्य शासनामार्फत एक विशेष बाब म्हणून देण्याचा प्रस्ताव
शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

राज्यामध्ये हंगाम २०१४-१५ मध्ये ७ खांडसरी प्रकल्पांनी गाळप घेतलेले आहे. २ खांडसरी प्रकल्पांनी
एफ.आर.पी. ची रक्कम संपूर्ण दिलेली आहे. दिनांक ३०/११/२०१५ अखेर नजीकच्या कारखान्यांचे
एफ.आर.पी.प्रमाणे ऊस देणे करिता या ५ खांडसरी प्रकल्पांची देय रक्कम रु. ९९३.४६ लाख इतकी होत आहे.
बँकांमार्फत दि.३०.०४.२०१६ पर्यंत कर्ज मंजूर व वितरीत करावयाचे आहे. NPA मध्ये असणाऱ्या खांडसरी
प्रकल्पांना कर्जास शासन थकहमी देणे आवश्यक आहे. जोडपत्र-१ मधील ५ खांडसरी प्रकल्पांना ऊस
पुरविणाऱ्या शेतकऱ्यांना एफआरपीची रक्कम अदा करण्याकरिता मदत व्हावी म्हणून, दीर्घ मुदतीचे कर्जावर
व्याज अनुदान एक विशेष बाब म्हणून देण्याबाबत राज्य मंत्रिमंडळाच्या दि. १० मार्च, २०१६ च्या बैठकीत
खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:-

- १) खांडसरी प्रकल्पास ऊस पुरविणा-या शेतक-यांना एफआरपीनुसार देय रक्कम अदा करण्यासाठी राज्य शासनामार्फत दीर्घ मुदतीच्या कर्जावर व्याज अनुदान देणेसाठी सॉफ्टलोन योजनेचा विशेष बाब म्हणून लाभ देण्यात येत आहे.
- २) ज्या खांडसरी प्रकल्पाने गाळप हंगाम २०१४-१५ मध्ये नजीकच्या कारखान्याच्या एफ.आर.पी. प्रमाणे ऊस दराची ८०% रक्कम दिनांक ३०/११/२०१५ अखेर अदा केलेली आहे. अशा प्रकल्पांना राज्य शासनामार्फत सॉफ्टलोन योजना शासन निर्णय दिनांक ५ सप्टेंबर, २०१५ मधील अनुषंगिक अटी व शर्तीनुसार लागू करण्यात येत आहे.
- ३) शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकानंतर बँकांमार्फत दि.३०.०४.२०१६ पर्यंत मंजूर व वितरीत केलेले कर्ज व्याज अनुदानास पात्र ठरेल. जे खांडसरी प्रकल्प त्यांच्या मुदलाची रक्कम वेळच्यावेळी भरणार नाहीत, त्यांना सदर योजनेतून तात्काळ वगळण्यात येईल आणि हप्ते थकवल्यापासूनचे राज्य शासनाकडून देय व्याज अनुदान देण्यात येणार नाही. एनपीए असलेल्या खांडसरी प्रकल्पास संबंधित प्रकल्पाच्या मालमत्तेची तसेच संचालक मंडळ/ व्यवस्थापकीय मंडळाची सामुहिक तसेच वैयक्तिक हमीच्या आधारे शासन हमी वित्त विभागाच्या मान्यतेने देता येईल.
- ४) सदर खांडसरी प्रकल्पांच्या नजिकच्या साखर कारखान्यांचा उत्तारा आधारभूत धरून या प्रकल्पांनी सन २०१४-१५ मध्ये उत्पादित केलेल्या खांडसरी साखरेच्या उत्पादनाच्या ११% किंवा प्रलंबित ऊस देयक (-) उचल न केलेले तारण कर्ज यापैकी जी रक्कम कमी असेल ती किंमत आधारभूत धरण्यात येईल.
- ५) सदर ५ खांडसरी प्रकल्प रु.२४०००/- प्रति टन प्रमाणे जास्तीत जास्त अंदाजे रु.९९३.४६ लाख इतक्या कर्ज रक्कमेस पात्र आहेत. सरळ व्याजाच्या १०% किंवा बँकेकडून आकारण्यात येणाऱ्या व्याज दरातील जो दर कमी असेल, त्यानुसार जास्तीत जास्त पाच वर्षांपर्यंत राज्य शासन व्याज अनुदान देईल. सदर व्याज अनुदान वार्षिक स्वरूपात खांडसरी प्रकल्पास प्राप्त होईल. या कारखान्यांना देय कर्जापोटीचे ५ वर्षांचे व्याज अनुदान म्हणून अंदाजे एकूण रु.२९८.०४ लाख इतका वित्तीय भार राहील. सदर वित्तीय भार मंजूर करण्यात येत आहे.

२. सदर योजनेच्या अटी व शर्ती पुढीलप्रमाणे आहेत:-

- १) राज्य शासनाने दिनांक ५ सप्टेंबर, २०१५ अन्वये कारखान्यांस ऊस पुरविणा-या शेतक-यांच्या एफआरपीची रक्कम अदा करण्यासाठी दीर्घ मुदतीचे कर्ज उपलब्ध करून देणेची योजना लागू केली आहे. या योजनेच्या शासन निर्णयातील अनुषंगिक, अटी व शर्तीनुसार ह्या खांडसरी प्रकल्पांना शेतक-यांचा ऊस दर देण्याकरिता सदर योजना लागू राहील.
- २) सदर खांडसरी उत्पादन प्रकल्पांनी सन २०१४-१५ मध्ये १००% खांडसरी उत्पादन केले असल्याचे ग्राह्य धरून नजिकच्या साखर कारखान्याच्या साखर उतान्याप्रमाणे खांडसरी साखरेचे उत्पादन विचारात घेतले असता, त्या खांडसरी उत्पादनाच्या ११% किंवा प्रलंबित ऊस देयक (-) उचल न केलेले तारण कर्ज यापैकी जी रक्कम कमी असेल ती किंमत आधारभूत धरण्यात येईल. सदर ५ खांडसरी प्रकल्प रु.२४०००/- प्रतिटन प्रमाणे जास्तीत जास्त अंदाजे रु.९९३.४६ लाख इतक्या कर्ज रक्कमेस पात्र आहेत. सरळ व्याजाच्या १०% किंवा बँकेकडून आकारण्यात येणाऱ्या व्याज दरातील जो दर कमी असेल, त्यानुसार जास्तीत जास्त पाच वर्षांपर्यंत राज्य शासन व्याज अनुदान देईल. सदर व्याज अनुदान वार्षिक स्वरूपात खांडसरी प्रकल्पांस प्राप्त होईल. या खांडसरी प्रकल्पांनी स्वतः होऊन बँकेस संपर्क साधून कर्ज मंजूर करून घेणे आवश्यक आहे.
- ३) ज्या खांडसरी प्रकल्पाने गाळप हंगाम २०१४-१५ मध्ये ऊस दर नजीकच्या कारखान्याच्या एफ.आर.पी. प्रमाणे ८०% रक्कम दिनांक ३०/११/२०१५ अखेर अदा केलेली आहे. अशा खांडसरी प्रकल्पांचे प्रस्ताव बँकांनी स्विकृत करावयाचे आहेत. याबाबत साखर आयुक्तालयाकडील प्रमाणपत्र खांडसरी प्रकल्पाने बँकेस सादर करावयाचे आहे.

- ४) ज्या खांडसरी प्रकल्पांनी २०१४-१५ मध्ये ऊस गाळप केलेले आहे. अशा खांडसरी प्रकल्पांना त्यांनी केलेल्या ऊस गाळपाची एफ.आर.पी.नुसार देय रक्कम शेतकऱ्यांना अदा करण्यासाठी असलेल्या थकबाकी इतक्या कमाल मर्यादेत कर्ज रक्कम उपलब्ध होणार आहे.
- ५) ज्या खांडसरी प्रकल्पाचे कर्ज NPA मध्ये आहे. अशा प्रकल्पांच्या सदर कर्जास संबंधित बँकेने मागणी केल्यास, राज्य शासनाने हमी दिल्यास त्यांना या योजनेचा लाभ घेता येईल. सदर हमी वित्त विभागाच्या मान्यतेने देण्यात येईल.
- ६) सदरचे कर्ज हे बँकिंगच्या चलीत नियमानुसार अदा करावयाचे असून, कर्जास खांडसरी प्रकल्पाचे संचालक मंडळ/व्यवस्थापकीय संचालक मंडळाने सामुहीक तसेच वैयक्तिक हमी द्यावयाची आहे.
- ७) खांडसरी प्रकल्पांनी गाळप हंगाम २०१४-१५ मध्ये उत्पादीत केलेल्या खांडसरी साखरेवर केंद्रीय अबकारी विभागाकडील दराप्रमाणे अबकारी कर शासनास भरणा करावा लागेल.
- ८) साखर कारखान्यांप्रमाणे मुख्यमंत्री सहाय्यता निधी, गाळप परवाना फी, सुरक्षा अनामत रक्कम इ. शासकीय रक्कम सन २०१४-१५ च्या गाळपावर तसेच कर्जाची परतफेड होण्याच्या कालावधीतील वर्ष निहाय गाळपाकरिता भरणा कराव्या लागतील.
- ९) कर्ज मंजूरीची प्रक्रिया व इतर बाबींची पूर्तता झाल्यावर संबंधित बँकेने खांडसरी प्रकल्पाकडून साखर कारखान्याप्रमाणे १००% एफ.आर.पी. प्रमाणे शेतकऱ्यांना अदा करावयाची रक्कम व शेतकऱ्यांचे बँक खाते याबाबत सर्व माहिती घेऊन संबंधित खांडसरी प्रकल्पाचे वतीने शेतकऱ्यांचे बँक खात्यावर सदरची रक्कम जमा करावयाची आहे. याकरीता संबंधित शेतकऱ्यांचे बँक खाते आधार क्रमांकाशी जोडण्याबाबत प्रयत्न करावा.
- १०) शेतकऱ्यांना द्यावयाच्या प्रलंबित ऊस किंमतीच्या प्रमाणात खांडसरी प्रकल्पांना कर्ज मंजूर करण्यात येईल.
- ११) बँकांमार्फत दि.३०.०४.२०१६ पर्यंत मंजूर व वितरीत केलेले कर्ज व्याज अनुदानास पात्र ठरतील.
- १२) सदर योजनेच्या अंमलबजावणीबाबत बँकांना मार्गदर्शक सूचना तसेच आवश्यकतेनुसार नोडल बँक नेमणूकीबाबत साखर आयुक्तालयामार्फत कार्यवाही करण्यात येईल.
- १३) सरळ व्याजाच्या १०% किंवा बँकेकडून आकारण्यात येणा-या व्याजदरामधील जो दर कमी असेल त्यानुसार जास्तीत जास्त पाच वर्षांपर्यंत राज्य शासन व्याज अनुदान देईल.
- १४) जुन, २०१६ अखेर कारखान्याने सदर कर्जाबाबत विनियोग दाखला सादर केला तरच राज्य शासनाकडून व्याज अनुदान प्राप्त होईल. कारखाना विनियोग दाखला सादर करू न शकल्यास जो पर्यंत विनियोग दाखला सादर केला जात नाही, तोपर्यंत व्याज अनुदान मिळण्यास खांडसरी प्रकल्प अपात्र ठरेल.
- १५) कर्ज फेड कालावधी दरम्यान खांडसरी प्रकल्पाने कर्जाची संपूर्ण परतफेड करावयाची असल्यास याबाबत संबंधित बँक निर्णय घेईल, तसेच कर्ज परतफेडीच्या प्रमाणात प्राप्त होणारे व्याज अनुदान कमी होईल.
- १६) सदर कर्जाचा विनियोग हा एफआरपी नुसार शेतकऱ्यांना दर अदा करण्यासाठीच झाल्याबाबत खांडसरी प्रकल्पाने साखर आयुक्त यांनी प्रमाणित केलेला विनियोग दाखला सादर करावयाचा आहे. जुन, २०१६ अखेर सदर दाखला सादर न करू शकणा-या खांडसरी प्रकल्पांना व्याज अनुदान प्राप्त होणार नाही.

- १७) जे खांडसरी प्रकल्प त्यांच्या मुद्दलाची रक्कम वेळचे वेळी भरणार नाहीत, त्यांना सदर योजनेतून तात्काळ वगळण्यात येईल आणि हप्ते थकविलेपासूनचे राज्य शासनाकडून देय व्याज अनुदान देण्यात येणार नाही.
- १८) कोणत्याही प्रकारची अनियमितता होणार नाही याची दक्षता साखर आयुक्त यांनी घ्यावी.
- १९) सदर निर्णयानुसार योजनेच्या राज्यातील अंमलबजावणीच्या कार्यपद्धतीबाबत सविस्तर आदेश साखर आयुक्त यांनी आवश्यकतेनुरूप निर्गमित करावेत.
- २०) शासन निर्णय दिनांक ०५.०९.२०१५ अन्वये विहीत केलेल्या इतर अनुषंगिक अटी व शर्ती या प्रकरणी लागू होतील.
- २१) ज्या साखर कारखान्यांनी एफआरपी अदायगीसाठी स्वतःचे साधन असतानाही एफआरपी दिली नसल्यास, त्यांचे विरुद्ध साखर आयुक्तांनी नियमानुसार कारवाई करावी.
- २२) उपरोक्त बाबीवरील होणारा खर्च लेखाशीर्ष-२४२५, सहकार, (००) १०८, इतर सहकारी संस्थांना सहाय्य (०३) सहकारी साखर कारखाने (०३) (०२) सहकारी साखर कारखान्यांना सहायक अनुदान, (२४२५०९८९) -३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर) या लेखाशिर्षाखाली सन २०१६-१७ ते सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध होणा-या संबंधित वर्षाच्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा.
३. सदर शासन निर्णय राज्य मंत्रिमंडळाच्या दिनांक १०.०३.२०१६ रोजी झालेल्या बैठकीत घेण्यात आलेल्या निर्णयास अनुसरून आणि वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.७/१६/व्यय-२, दिनांक ०५.०९.२०१६ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०१६०३२९१६४२०२२२०२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(बा.ई.सावंत)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.राज्यपाल महोदय यांचे प्रधान सचिव.
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
- ३) मा. मंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव
- ४) मा.राज्यमंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा.मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ७) प्रधान महालेखाकार (लेखापरिक्षा-१)/(लेखा व अनुज्ञेयता-१) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- ८) प्रधान महालेखाकार (लेखापरिक्षा-२)/(लेखा व अनुज्ञेयता-२) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- ९) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १०) साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ११) जिल्हाधिकारी, कोल्हापूर, सांगली, सातारा, बुलढाणा जिल्हा
- १२) विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, पुणे / अमरावती/कोल्हापूर विभाग

- १३) प्रादेशिक सहसंचालक (साखर) यांनी वरील आदेश त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील संबंधित खांडसरी प्रकल्पांच्या निदर्शनास आणावेत.
- १४) जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था , कोल्हापूर, सांगली, सातारा, बुलढाणा जिल्हा
- १५) वित्त विभाग व्यय-२/अर्थसंकल्प-३/अर्थसंकल्प-१३, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- १७) वरिष्ठ कोषागार अधिकारी, पुणे.
- १८) अध्यक्ष/कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य, सहकारी बँक मर्या., मुंबई.
- १९) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य सहकारी साखर कारखाना संघ म., नरीमन पॉईंट-मुंबई.
- २०) कार्यासन क्रमांक १६-स/१७-स/२२-स/२५-स,सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २१) ३-स,संग्रहार्थ

शासन निर्णय क्रमांक ससाका २०१५/प्र.क्र.२७/३-स, दि. २९ मार्च २०१६

(जोडपत्र क्र.१)

अ.क्र.	खांडसरी प्रकल्पाचे नांव	ऊस दर रक्कम (रु. लाख)			अदा केलेल्या रक्कमेची टक्केवारी
		देय रक्कम	अदा केलेली रक्कम	थकबाकी	
१.	श्री. अंबाई मागासवर्गीय संस्था मर्या. जयसिंगपूर, खांडसरी साखर कारखाना साईट जैनापूर, ता. शिरोळ, जि. कोल्हापूर	१२३७.५१	११९०.७	४६.८१	९६.२२
२.	शिवाजी केन प्रोसेसर्स लि., शिराळा, जि.सांगली	२४६१.५३	२०००.१	४६१.४३	८१.२५
३.	महेश शुगर अँड पावर लि. उखळी, ता. मेहकर, जि. बुलढाणा	११९६.८७	९९७.४	१९९.४८	८३.३३
४.	रांजणी शुगर अँड अँग्रो इंडस्ट्रीज लि. रांजणी, कवठेमहांकाळ, जि. सांगली	१२१३.६७	९५७.५२	२५६.१५	७८.८९
५.	डायमंड शुगर वर्क्स, कराड पाटण रोड, कराड, जिल्हा सातारा	११५७.६६	९५७.९९	१९९.६७	८२.७५